

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová s kizsiratok címrendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A nagy probléma.

Mint előre látható volt, a két államférfiu audienciája nem hozott döntést a válság ügyében. Ezután is fönmarad tehát a nagy probléma: mi lesz ezután? A történeteket minden józanul gondolkodó ember előre látta s épen azért egyedüli a függetlenségi kurucok voltak azok, akik a két kihallgatástól fordulást vártak annyiban, hogy a teljes leszerelés alapján ugynevezett tiszta függetlenségi kormány alakul. Reménységükben tehát nagyot csalódtak.

Ha arra a kérdésre kell a válasz, hogy döntött-e a király Kossuth kibontakozási terve, vagy Andrássy kibontakozási terve fölött; akkor a válasz csak az lehet, hogy igen van döntés, még mielőtt a két pártvezér a király elé járult. És Kossuth és Andrássy minden reménység nélkül, abban a biztos tudatban utaztak föl Bécsbe, hogy csak egy formáságnak tesznek eleget, mikor külön-külön is tudomásul veszik azt, amit a kormány szolidaritásának idején már megmondott nekik a király. Most, mint egyszerű

pártvezérek is beszámolhatnak pártiknak, hogy a király nem enged a bankerdésben, nem enged a katonai kérdésekben, nem hajlandó a paktum teljes elintézése előtt függetlenségi többséget ismerni s új föltételekről, új kérdésekről csakis az eredeti paktumban kontemplált új parlamenttel, az általános választói jog parlamentjével akar tárgyalni.

Ha azonban arra kell a válasz, hogy a válságból való kibontakozásban történt-e a döntés: akkor a válasz ma is az, hogy döntés nincs. A király álláspontja változatlan és Kossuth és Andrássy az audienciájuk után külön-külön, vagy együtt törhetik a fejüket, hogy valamely formában alkalmazkodhatnak-e mégis a király álláspontjához, de a királynak nincs oka a fejét törnie. Ő várhat. Költségvetése, adója, katonája van: a kalendárium nem szorítja problémák elé. S a mai audienciák után csak két eshetőség van: vagy megegyezésre jutnak egymás között a koalíció vezetéi és pártjai, hogy minden újabb kikötés nélkül egyszerűen abszolválják a paktumban vállalt kötelezettségekből még fönmaradt hátralékokat, de bankmanőverezés nélkül és a vabank-

csoport kettős játéknak föltétlen megakadályozásával, vagy pedig bejelentik a vezérek, hogy a koalíció pártjai nem tarthatók tovább együtt s a kormány ügyvivő szerepében se teljesítheti kötelességei s akkor a korona lesz kénytelen más átmeneti kormányról gondoskodni.

Fájdalom, mikor ezeket írjuk ez az utóbbi eshetőség a valószínűbb. A koalíció pártjai Kossuth és Andrássy hibáiban kívül úgy kerültek egymással szembe, mint halálos ellenségek. Nincs az a dróttostó, hívják akár Wekerlének, akár éhségnek, hogy ezeket a halálosan gyűlölködő pártokat csak egy esztendei békes kormányzásra is összedrótozhassa. És ha Wekerlében meg is volna a készség, hogy a pártok gyűlölködő magatartása következtében parlament nélkül, darabontminőségben kormányozzon tovább, Andrássy még nem érzi magát olyan levitézlett politikusnak, hogy ezt a gyilkos ódiomot is magára vegye. Számításba kell tehát venni, hogy az ügyek ideiglenes vezetésével megbízott kormány nem áll meg a pártviszonyok gyógyíthatatlanságának megállapításánál, hanem Wekerle el-

TÁRCA.

A fog.

— Albert Samain, —

A mint keresztül haladt az ebédlön. pisztáciával töltött tekerceseket vett észre a buffet-n, s kezét azonnal kinyújtotta az ezüst tálcá felé, s megmagyarázhatatlan inyenckedésből a leszárazabbat, a legkeményebbet választotta ki magának. És mialatt beleharapott ebbe az édességbe, egyszerre valami keményet érzett a fogai alatt, egyben különös szibbadságot érzett egész testében, mely szájából indult ki s átjárta egész a sarkáig.

— Mi ez? — kérdezte önmagától.

Két ujjának körmével a szájába nyult s előkerítette e furcsa érzés okozóját. Hogyan? Egy fehér kövecske egy elsőrangú, cukrászsüteményben? Az ablakhoz lép. Szemügyre

veszi, s egyszerre hideg borzongas fut végig a hátán. Hiszen ez fog!

A borzalom szinte elvágja lábizmait, rettenetesen kitágult szemekkel mered maga elé s leroskad a karosszékre.

Egy fog. Az ó foga! Nem, nem, ez lehetetlen! De hiszen sohasem szenvedett fogfájásban. Még fiatal s szinte kinos aggodalommal vigyázott a fogorára. Benyúl a szájába s újjával végigtapogatja az apró, csiszolt fehérségeket. Óh borzalom! Egy kissé oldalt, ott, a hol még a mosolygás elérheti, egy lyuk tátong. Felugrik a homlokát kétségbeesetten veri a falhoz. Majd az ablakhoz lép, s ismét szemügyre veszi azt a kis tárgyat, a mely egyik oldalán kissé megsárgultan fekszik a tenyerében. Felső részét sötétebb koszorú övezi. Nyilvánvaló, hogy már régebben lyukas volt. De mióta? És miért? Hiszen sohasem érzett fájdalmat, s most ez az egyszerű dolog kétségbeeséssel

tölti el. Most már nem tőkéletes többé! Van, a mit titkolni kell a testén. A gondolatai számára új kapu nyílt a szájában, s talán nem is fogja visszatartani többé az agyan keresztül rohanó gondolatokat, mint ennek-előtte. Még igazán nem öreg és mégis megkapta már a Halálnak első fricskáját.

Futva menekül a szobájába s bezárkózik. Behúzza az ablakfüggönyöket is s a tükör fölé hajlik. Megpróbálja, szabad-e még hangosan felkacagnia, s megrémül önmagától. Hat már nem nevethe arnyék nélkül? Mi az a fekete, tátongó uresség a ragyogó fehér sor között? A ranc, valamivel több mint a mire szükség van, a fehér haj pedig új dolog lenne. De a fog kevesebb a szükségesnél, ez a gyógyíthatatlan katasztrófa jelenti. És ha a fogorvos helyre teszi is, elkezdődik a hamis dolgok rettenetessége!

Személyének e kis részecskéjében ó maga is meghal egészen. Oh, be borzasztó

Sirolin

Emeli a vérnyomást és a testhőmérsékletet a 100-ig, vérszűkítő, általános tisztító.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által ajánlta ajánlja.

Mint hogy értéketlen utánszókat is kínálnak, kérjen mindenben „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre és gyógyszerkereskedésben. — Ár: 100 pengő 4 — korona.

lenére is sietni fog a darabontsorból menekülni.

S itt merül föl az igazi probléma. Ezt a mai válságot egy kalendáriumi dátum, a bankszabadalom lejárása idézte föl, igaz, hogy a függetlenségi párt egy terrorisztikus csoportjának tényesi asszisztenciájával. De a kalendáriumi dátum, amint jött, el is fog múlni s ha egyszer ez a tüske kiűn van a politikai válság testéből, a király és a többség harmonikus együttműködése ismét lehetségessé válik. Vajjon nem közös érdeke-e a koronának és a parlament többségének, hogy ez az átmeneti idő a türelem jegyében teljék el s ha e pillanatban megegyezés nem jöhet létre, ne romoljon el a helyzet legalább a jövőre nézve, amikor a korona és a többség ismét találkozhatnak? Minden objektív figyelőnek el kell ismerenie, hogy Kossuth is, Andrassy is igen nehéz helyzetben vannak. Minden szavukat minden mozdulatukat féltékenység és gyanú kíséri. De az is kétségtelen, hogy olyan nemzeti ellenállás vezetése, mint az első volt, egyikük sem lát elegendő okot és elegendő nemzeti hajlandóságot. Ellenben szívük szerint ők kívánhatnák leginkább, hogy valami csuda következtesse ez a nemzeti átaludhatná a mostani kritikák hónapok az s ébredésekor mult legyen el a válság mesterségesen szított anyaga és legalább ne romlott legyen el a szituáció. Közös érdeke ez a koronának és a nemzetnek. Ha pedig igaz, amint igaznak kell lennie, hogy a korona nem akar tudni alkotmányellenes kísérletekről, hanem olyan átmeneti kormányzásra törekszik, amely az államszükségletek elintézésén felül csak a végleges kibontakozásra vonatkozó alkudozásokat tegye lehetővé, akkor a parlamenti többségnek is ho-

norálnia illik a korona ilyen irányú törekvését és kétszer is meg kell gondolnia, hogy egy mesterségesen kihasznált, különben múlt anyagú válság miatt a jövőendő megértést is teljességgel lehetetlenne tegye.

Ezután pedig nyugodtan kell várnunk a feljemenyeket. Az uralkodó alkotmányos érzelte kellő garancia arra, hogy a kibontakozás minden megrázkódtatás nélkül elkövetkezik. Senki sem vonhatja azonban kétségbe a király óhajának jogosságát, amikor a paktumban vállalt kötelezettségük betartására akarja kényszeríteni a koalíciós vitézeket. Ha megalkották a választói reformot, békével eltakarodhatnak, hogy a majd ujonnan alkotott népparlament megkezdje üdvös munkáját.

Ellenzékbe! Bécsben kimondták a kemény és rideg német, mely fagyos zuhanykényt hűti le a bank-urucok nemzeti mullekedését. A király nem tag és tudtára adta érthetően Kossuth Ferencnek, hogy függetlenségi kormányról nem lehet szó, önálló bankról pedig majd csak akkor lehet beszélni, ha a koalíció előbb teljesíti a paktumban vállalt feladatait, első sorban az új választási törvény megalkotását.

Csudálatos, hogy a kemény királyi viszaútasításra nem a nemzet főlháborodása felel, hanem a legteljesebb nyugalom, sőt közöny. Ami azt mutatja, hogy a bankkérésének mostani lázas sürgetése nem a nemzet akarata volt; hanem csak egy érdekcsoport akarata a bank-kérdést eszközül használni a kizárólagos hatalom után való lázas törekvésében. Azt remélték, a bankkéréssel sikerül kormányt buktatni, válságot előidézni, hogy aztán, mikor már nincs más segítség, ők elejthessék a követelést és mint

ordító farkasokból lett szelid bárányon, ők jut-hassanak kormányra.

Most, hogy a király nem enged, itt volna a szép alkalom, hogy ezek az urak ellenzékbe menjenek. Sajnos azonban, félt, hogy maguk a bank-dallak sem fogják föl valami nagyon tragikusán a doigot. Hanem látván, hogy nem sikerült a csinos manővér, majd szépen oda állanak megint a kormány mellé és lazasan fogják támogatni azt a kormányt, mely meghosszabbítja a közös bank szabadalmat. Imeretes már az ő formulájuk: mindaddig hirdetni az elveket, míg az elvek tetéjén elérhetőnek látszik a hatalom; ha aztán csakugyan hatalomra jutnak, félredobják az elveket a hatalom körül elhelyezett párnás székek kedvéért. Ha pedig a hatalomra szert nem tehetnek, hát jó nekik a húsofszék környéke is, ott lebzselnek a kormány körül és élvezik a mamelekség előnyeit, mindaddig — amíg megint nem mutatkozik valami alkalom háttámadni a kormányt, hogy ők ülhes-senek a helyébe.

Hát bizony nagy becstelenség volna, ha most is így cselekednének a bank hősei és vitézei. Ha eddig bolondították a nemzetet és köpték a markukat, hogy így meg úgy megmutatják ők a hatvanheteseknek az igazi gyenyenloitas ökol keménységét — akkor igazan itt az ideje, hogy meg is mutassák. Most már tessék majd az ellenzéken megmaradni. Ugy sincs igazi nemzeti ellenzék. Most ime, itt az alkalom, hogy ha a szerintük olyan rokonszenves önálló banknak nagy többsége van biztosítva, akkor nekik, mint ellenzéknek, tekintélyes szerep fog jutni. Kormány könnyebben alakul, mint ellenzék, de ellenzékre inkább van szükségünk jelenleg, mint kormányt támogató, de titokban áskálódo mamelukokra.

Ellenzékbe hát urak! Hadd lássuk, mennyi telik a bank-urucoktól. Vagy csak addig volt kecsgetető a kuruci pálya, míg az

erre még gondolni is! De bátorságot kell vennie magának, s nem szabad sirnia, hiszen eddig józan asszonyok ismerté mindenki Rá sem fog gondolni.

Szerencsétlenségére, a nyelv egyre-egyre visszatéved abba a kis zugba, mintha keresne, kutatna valamit. Ugy tetszik neki, mintha az az üresség egyre nőne, egyre nagyobb dimenziókat öltene.

Gondolatai összezavarodnak. Ha megjönne legalább a férje! Neki elmondhatna mindent. Hiszen ő oly jó, oly kedves, oly bizalommal van hozzá, hogy el lehetne rejtteni is előtte mindent. Le s fel járkal a szobában. Vége. Most már nem szabad többé nevetni. Nem éhet többé osztrigát sem, mert akkor nagyon ki kell tátani a száját. Hirtelen megáll. És a szerelem? Oh, mennyire örül neki most már, hogy vége van a mézeshetek örült csokolozásainak! Mily boldog, hogy szeretője sincsen. A fiókos szekrényhez rohan, kivessz egy picike ékszereteket féltreleszt belőle a gyűrűt, s csaknem anyai gyengédséggel helyezi el benne a kitört fogat. Mily furcsa a fekete bársony alapon ez a kis fehér halott! Ki ölte meg? Hiszen olyan egészséges volt még. Istenem, hát az ember lassanként, darabokban búcsúzik az életől? Nem sokkal jobb ennél egy revolverlövés, vagy a mérég? Benső visszhang egyre azt sugja a fülebe: Te már nem vagy tökéletes, te megszüntél szerves egész lenni. Kópognak az ajtó. Ugy látszik, rosszul

csukta be; a portiere felhajlik s férje vidám hangja szól hozzá:

— Bichette, imádkozol?

Fél mosolyival válaszol neki.

— Igen, félig-meddig. De kérlek, ne tréfálg velem e pillanatban.

A férje leül, a combjára üt s egy a városban hallott adomát beszél el neki. Es ő ezalatt arra gondol, vajjon nem kötelessége-e neki mindent elmondani? De minek? A férje elbeszélés közben egyszerre csak ezt a kifejezést használja:

— A foga fajt rea . . .

Es az asszonyka hirtelen hátradől a díványon, amelyre leült volt s sirni kezd.

— Mi bajod? kérdezi a férj.

De ő nem válaszol. A csengőhöz rohan s behívja a szobalányt. Azután kifűzik őt, s nem kérdeznak tőle semmit, de magára hagyják. Mäskor így szereti. Egyedül marad ezzel a nevésséges titokkal.

Masnap reggel boszorkánynomásra ébred fel: azt álmodta, hogy a saját húsát harapja s csorog az izzadság róla. Imádkozik. Majd felöltözik, zsebébe teszi a kis ékszereteket és kimegy. Nem akarja egy percet sem ott hagyni a lakásban szomorú titkát. Hátha valaki megtalálná? A templomba megy: aldozni akar. Ha a természet megkezdte benne a rombolás munkáját, jó lesz kibékülni istenevel.

A templom homályában letérdel az oltár elé és alázatosan várja, hogy az áldozás-

nál reá kerüljön a sor. Oh, a feledés és a magabaszállás! Ettől reméli, hogy a hiúságán esett nagy fájdalma gyógyulást nyer.

— Oh Istenem, add meg nekem a világi hiúságtól való megtisztulást! — sugja mellét verve.

Megalázkodva veszi ajkai közé az ostyát, kétfelé hajtja a nyelvével, hogy könnyebben lenyelhesse, s egyszerre eszébe jut hiányzó foga. Erzi, hogy az ostya abba a kis új üregbe fogva marad . . .

Kétségbe esetten ül vissza helyére és hiába küzdök az ostyával, nem bírja lenyelni. Szinte mérgesen ráncigálja a nyelvvel. Végre mégis el bírja lödítani onnan, s minden áhitat kivész a szívéből, mikor lenyeli, mint egy ellenséget. Majd sirásra fakad. Mily megalázatas! Szerencse, hogy senki sem tud róla.

Szeme egy nagy cserép fenyőfára téved, melynek árnyékában egy fehér lilium húzza meg magát. Olyan sáppadt, mint az ő szegény foga . . . Hirtelen mentő gondolata támad.

Sóhajva hajol a cserép fölé, s körül néz, ha nem figyel-e reá valaki. Aztán a hájából kivessz egy hajtűt, felvájja vele a földet, kinyitja a kis ékszer tokot s a gödröcskébe temeti az életlen fogat. Majd szinte ijedten teszi rá vissza a földet, s törli el az árdó nyomokat tenyerével. Az ajaka reszket, a szeméi könnyesek, mert úgy érzi, hogy ezzel a foggal eltemette az ifjúságát is . . .

út végén integetett a császári nyaklánc, a hatalom?

Hogy fogja érezni magát Justh Gyula, az elnöki székben mennydörgő Jupiter, mint ellenzéki szónok, kire rá csap majd az elnöki figyelemzetés? Hát Holló, Batthyány Tivadar, meg a többiek, kik olyan hatalmasak voltak a hatalom napfényében? Rosszul fog esni, míg megszokják az ellenzéki kedés savanyú kenyerét, de ők ha becsületesek akarnak maradni, elzártak maguk elől minden más utat.

Ne féljenek, az ellenzéki sajtó melléjük áll, mihelyt igaz ügyet védenek mihelyt nem illetheti őket az a vád, hogy csak a hatalomért marakodnak. Ellenzékben a helyük, akkor majd nem érheti őket a vád, hogy szinleg védik a kormányt, orvul meg támadják.

Ellenzékbe tehát, ez elől kitérés nincs, ez ma már a bank-krucok részére a becsület egyetlen útja.

Tisza István leleplezései a "Netemere"-ről.

A dunántúli egyházkerület közgyűlésén Tisza István gróf, az egyházkerület főgondnoka a "Netemere" pápai dekrétum tárgyalása alkalmából nagy beszédet mondott, amelyben megdöbbenő leleplezéseket tett azokról az instrukciókról, amelyekkel a katolikus püspöki kar a "Netemere" ügyben utasításokkal látta el a katolikus papokat. A nagyszabású beszéd föltnést keltő részait itt közöljük:

A "Netemere" ügyben — mondotta Tisza — a szentszék megtette azt, amit az adott viszonyok között megtehetett. De az örömlünket megzavarja annak az instrukciónak hangja és tartalma, amelylyel a katolikus püspöki kar a szentszék intézkedését kísérte.

Az utasítás arra hívja fel a katolikus lelkeseket, hogy hiveiket, amennyire lehet, visszaretentésék a egyes házasságoktól, az ilyen házasságokat minden alkalmas eszékkel megakadályozni igyekezzenek. Ha azonban a hívők közül valaki az ilyen házasságra lépéstől elalanni egyáltalán nem akar, akkor minden erővel azon legyenek, hogy a katolikus fél mindkét nemű gyermekeinek a katolikus vallásban való neveltetéséről gondoskodják. Ezután fölolvasta a püspöki instrukciók következő részét:

»Ami pedig azokat illeti, akik a kívánt biztosítékok megadása és az egyház engedélyének kieszközlése nélkül kötnek vegyes házasságot, különös gondjaitokba ajánljuk őket. Semmi fáradságot nem sajnálva, arra törekedjete k, hogy buzgólkodástokkal, eszelyességtekkel és leleményességtekkel azily eltévedt juhokat jobb meggyőződésre vezessétek. Azokat a katolikusokat, akik tiltott módon és meggondolatlanul ilyen házasságra lépnek, alkalmas időben intsétek, hogy bűnbánatra indíttatva, a magukra és származandó gyermekükre vont lelki veszedelmet elhárítani törekedjenek, főként pedig, hogy gyermekeiknek katolikus neveltetéséről lehetőleg gondoskodjanak. Amennyiben pedig az

ilyen katolikusok bűnüket meg nem bánák s azokat, amiket az egyház, amikor a vegyes házasságot megengedi, el nem mulaszt megkivánni, teljesíteni nem volnának hajlandók, az ilyenek kétségtelenül teljességgel méltatlanokká teszik magukat a feloldozásra.

Ez a szerencsétlen instrukció — folytatta Tisza — elkeseríti, megmérgezi a Netemere orvoslása révén keletkezett békés, testvéries hangulatot. Én nem tudom, minők lesznek az instrukció gyakorlati következményei, nem tudom, belé bocsátja-e a katolikus klérus annyiezer magyar család házi tűzhelyébe ennek az izgatásnak mérgezett nyilait. De amennyiben ténynéválnék e fenyegetés és megindulna a hajsza a magyar társadalom vegyes házasságban élő széles rétegeiben, akkor mindenki-nek, aki a magyar törvény tekintélyét kigúnyoltatni, lábbal tiportatni nem engedi, fegyvert kell ragadnia és azt nem szabad letennie mindaddig, míg nem biztosítja a magyar törvény álláspontjának diadálát.

Kérem; hogy egyházkerületünk fejeze ki sajnálkozását a dekrétumot ismertető püspöki instrukciónak súlyosaggályokat keltő hangja és tartalma fölött.

A megtámadott felekezeti szabadság védelmében mondott beszéd nagy hatást tett a közgyűlés tagjaira, és bizonyosan hasonló feltnést is visszhangot fog kelteni az egész országban is.

Bosnyák dolgok.

Harminc év előtt az osztrák-magyar monarchia katonai ereje a berlini kongresszus megbízása alapján megszállta a török birodalomnak két tartományát, Boszniát és Hercegovinát. E harminc év alatt, minden fenntartás nélkül el kell ismernünk, a monarchia a megszállott tartományokban óriási kultúrunkát végzett, rendezett állapotokat teremtetett és ezt az addig teljesen elhagyott vidéket belekapcsolta a nyugati gazdasági élet kötelékébe. A befektetett tőke, a tartományokra ráfordított aldozatok most kezdik meghozni gyümölcsöket. A felett lehet ugyan vitatkozni, hogy e varandó gyümölcsök biztosítása érdekében szükség volt-e az annexálóra, hogy érdemes volt-e egy névleges változásért külügyi bonyodalmakat felidézni, az bizonyos azonban, hogy az annexió már befejezett tény, amelylyel mint megtett megtörtént dologgal kell számolnunk.

Az annexóval kapcsolatosan azonban más, sokkal fontosabb kérdések is tolnak az előtérbe. Az annexió úgyszólván csak a régi birtokossal, Törökországgal szemben rendezte Bosznia és Hercegovina jogviszonyát, bizonytalanságban hagyta azonban azt a kérdést, hogy ez a két tartomány a jövőben a monarchiának melyik államához fog kapcsolódni. Most kell eldölni Bosznia és Hercegovina hovatartozásának. Mindazok, akik gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, teljesen tisztában vannak vele, hogy ez a hovatartozást nem a jogi alap, hanem a gazdasági befolyás fogja megállapítani. Amelyik állam Boszniát és Hercegovinát gazdaságilag meghódítja, természetesen az annak az érdekkörébe fog kerülni ez a két ország politikailag is.

Eddigél, sajnos, magyar részről nagyon kevés történt Bosznia és Hercegovina illetően gazdasági meghódítása érdekében. Néhány vállalatunkat leszámítva, amelyek Boszniában

kisebb-nagyobb mértékben képviselve vannak a magyar ipar és kereskedelem aránylag nagyon kevés érdeklődést tanusított e szomszédos területek iránt. Noha az expanzióra való természetes előfeltételek nálunk nagyobb mértékben meg lettek volna, mint Ausztriában, mégis majdnem fenntartás nélkül Ausztriának engedték át a teret, sőt alkalmunk volt látnunk azt is, hogy nagyobb magyar vállalatok, amelyek közvetlenül az okkupáció után jelentékeny állást tudtak maguknak biztosítani odalent, boszniai üzletüket okkal vagy ok nélkül feladták és másutt kerestek teret érvényesülésüknek. A közvélemény úgyszólván mindent a kormánytól várt, hogy Bosznia és Hercegovina biztosítása érdekében megtegyen, társadalmi, illetve gazdasági akció azonban, amely a változó kormányok esetleges állásfoglalásának súlyt adhatott volna, úgyszólván teljesen hiányzott.

Az ipar és kereskedelem ezen tartózkodása a bosnyák dolgokkal szemben eddig is érthetetlen volt, egyenesen bün azonban ma, mikor az annexió a fennálló viszonyokat lényegesen megváltoztatta és mikor osztrák részről valóságos teret nyitott fel az odalent ellenük. Az osztrák ipar és kereskedelem eddig is arra törekedett, hogy ezeket a tartományokat magának kisajátítsa és tényleg az osztrákoknak sikerült is e tartományok hitelügyletben és nagyiparban majdnem kizárólagosságot biztosítani a maguk számára. Ma ez az osztrák akció még fokozottabb mérvet ölt és keretében egyesülnek úgy az állam mint a társadalom, úgy az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek, mint a közvetlen tevékenységre hivatott magánosok. Ez a mostani akció azonban nemcsak abban jelentkezik, hogy a teret odalent előlünk el akarják foglalni, amihez végeredményben, ha tudják, joguk van, hanem abban is, hogy a meglevő szimpatiaikat igyekeznek ellenünk fordítani és kijátszani.

Gazdasági kérdésében a rokonszenv és ellenszenv kétségtelenül nem döntő tényező, de hogy fontossága van, az eltagadhatatlan. Bosznia és Hercegovina gazdasági életében az ortodoxokon kívül kétségtelenül igen jelentékeny szerepük van a muzulmánoknak és ami magát Szerajevót illeti, a spanyol zsidóknak. Ezek könnyen érthető okoknál fogva eddigél nem nagyon rokonszenveztek Ausztriával és inkább Magyarországhoz húztak. Ezeknek az elemeknek a hangulatát igyekeznek most ellenük fordítani és kétségtelen, hogy a konkolyhintók ügyes taktikával dolgoznak.

Különösen kapóra jött itt a »Szabadalmazott agrár és kereskedelmi bank« ügye. Egy magyar vállalat, a közös kormánytól történt megállapodás után berendezkedt arra, hogy a kmetek, a bosnyák jobbgyök megváltását egy nagyobb bankszerű üzlet keretében elősegítse. A kormány e megváltási üzlet számára bizonyos privilégiumokat biztosít. Ez a dolog lényege. És ezért az egész osztrák és az osztrák szolgálatban álló boszniai német és nagyhorvát sajtó valósalagos irtóhadjáratot indit minden ellen, ami magyar és meg akarja akadályozni a magyar-szagnak Boszniában való gazdasági terfoglalását. Ugy tüntetik fel a dolgot, mintha egy magyar vállalat alakult volna állami garancia mellett Bosznia kizsákmányolására. Bölcseken elhallgatják azonban, hogy egy osztrák pénzintézetnek, a Landesbanknak már sokkal nagyobb szabadalmi vannak, hogy az közvetíti a bosnyák kormányának összes állami üzleteit, hogy Boszniában egy cigarettát, egy gramm söt nem lehet eladni anélkül, hogy az a Landesbanknak a kézen ne menne keresztül. Hasonló nagy szabadalmi vannak az Unionbanknak is, de természetesen erről is hallgatnak.

Ami a legrosszabb azonban a dologban az, hogy a kérdést úgy állítják be, hogy a muzulmánok kénytelenek azt hinni, hogy a magyar bank révén a magyarok az ő megváltásukra törekzenek. Boszniában és Hercegovinában a földbirtokos elem, amelynek a jobbgyöjait meg akarják váltani, a török, illetve a mohamedán vallású szerb. Már most az osztrák pénzen kitartott bosnyák sajtó azt hirdeti, hogy a jobbgyök megváltása révén

Ujdonságok.

Szentes, 1909. június 13.

a muzulmán elemek a politikai és gazdasági jelentősége csökkenni fog és kiemelik azt, hogy a muzulmánok ezt a hátrazoritásukat a magyaroknak köszönhetik. Hogy abszolút rosszhiszeműség van ezekben az állításokban, az bizonyos. Hisz a jobbágymegváltásnak, előbb vagy utóbb be kellett volna következni. Minthogy azonban ez az üzlet nem az osztrák tőkének jutott osztályrészt, a dolgot most elennünk akarják kihalozni. És sajnos magyar részről alig történik valami ennek a tervszerű akciónak az ellensúlyozására.

Egy másik fontos dolog a bosnyák vasutak kérdése. Ha Boszniában és Hercegovinában eddig Magyarország tudott magának valami gazdasági befolyást biztosítani, azt nagyrészt a vasutaknak köszönhetette. A bosnyák vasúthálózatnak kiinduló pontja Magyarországon van és a bosnyák forgalomnak túlnyomó része ma is Magyarországon keresztül bonyolódik le. Ez a földrajzi helyzetnek a természetes következménye. Osztrák részről azonban megvan a tendencia és pedig el kell ismernünk, hogy az ő részéről jogosult tendencia, hogy ezen változtassanak. Amilyen mértékben Bosznia összeköttetésbe kerül az adriai tengerrel és az osztrák hajózárok által dominált dalmát kikötőkkel, abban a mértékben terelődik át a bosnyák forgalom Magyarországról más útirányokba. Ezelőtt hat esztendővel a magyar kormányának sikerült jünktimot biztosítani abban a tekintetben, hogy az osztrákok csak abban az esetben kaphatják meg a Spalato-boszniai vasúti összeköttetést, ha Magyarország Samacraon keresztül új vasúti összeköttetést nyer Boszniába. A magyar kormányának föltétlenül gondoskodni kell róla, hogy ez a jünktim megtartassék, sőt lehetőleg kell törekedni arra is, hogy a samaci vasúti összeköttetés ne keskeny, hanem rendes vágányú legyen.

Mindezek azonban végeredményben csak másodrangú kérdések. Igazán fontos a bosnyák gazdasági ügyekben csak az lehet, hogy a magyar kereskedő- és iparos világ érdeklődése Bosznia iránt minél nagyobb mértékben fölkeltsék. Minél több magyar ipar vállalat telepszik meg az annektált tartományokban, minél nagyobb mértékben vesz részt a magyar tőke e tartományok természeti kincseinek kiaknázásában és minél nagyobb százalékösztvű részesedést tud a magyar kereskedelem a bosnyák forgalomból magának biztosítani, a vonzás természetesen törvénye annál erősebben utalja ezt a nagy és jövővel bíró területet Magyarország gazdasági és politikai érdeklőrébe. Itt pedig nemcsak egy távoli program megvalósításáról van szó, hanem sok a pillanatnyi tenivaló is. Mikor az enncio kimondása után a külpolitikai bonyodalmak beállottak és a monarchiában kénytelenek voltak a vezető körök számolni azzal az eshetőséggel, hogy a formális birtokbavétel fegyverrel kell majd megvédelmezni, a bizonytalanság folytán a bosnyák kereskedelemben teljes pangás állott be. Hat hónapon keresztül Boszniában ugyszólván üzletet nem kötöttek és a természetes kereskedelmi kapcsolat nagy részben megszakadt. Most a rendezett viszonyok helyreállta után egyszerre fellendült minden és egyszerre akarnak pótolni mindent, ami elmaradt. Most volna az ideje, hogy a mi emberaink kivégek a részüket a gazdasági élet új fellendüléséből és új, hosszabb időre szóló összeköttetéseket biztosítsanak maguknak.

A kormány kétségkívül sokat tehet abban a tekintetben, hogy érdekeinket odalent megvédelmezze, az igazi feladat azonban az élő, eleven életre harul. Régebben az volt a jelszó, hogy akié a föld, azé az ország. Ma a fejlettebb gazdasági viszonyok mellett ez a közmondásszerű igazság módosul. Az ország ma azé, aki a gazdasági életben döntő, vezető szerepet tud biztosítani magának. Boszniát illetőleg erre nálunk a természetes előfeltételek megvannak és a magyar gazdasági körökön áll, hogy ezeket a természetes előfeltételeket kihasználva, az annektált tartományok gazdasági meghódítását valóra

— **Emlékeztető.** Csongrádvármegye közgazgatási bizottsága a f. hó 14-én, holnap délelőtt 9 órákor tartja a havi rendes ülését, a vármegyeház kistermében.

— **A gazdaszövetség közgyűlése.** Jeleztük már lapunk egy előző számában, hogy a Magyar Gazdaszövetség az idei rendes éves közgyűlést a közeli Palicson tartja meg folyó hó 23-án. A közgyűlésre a meghívót már kibocsátották. E szerint a közgyűlés a jelzett napon déli fél 12 órákor kezdődik és napirendje a következő: Elnöki megnyitóbeszéd. — Jelentés az 1908. évi munkásságról. — Az 1908. évi zárószámadás. — Az 1909. évi költségvetés. — Értekezés a középirtokosozástly helyzetéről, előadja Mailát József gróf. — A közgazgatás és a szociális munka, előadó Nyégre László orsz. képviselő. — A Magyar Gazdaszövetség szervezkedése, előadó Meskó Pál. — Az alapszabályok módosítása. — Károlyi jutalomdíjak kiosztása. — Az igazgató választmány egyharmadának választása. — Indítványok, melyek a gyűlés előtt 8 nappal az elnökséghez írásosan nyújtandók be. A gyűlés után tarsaslakoma a fürdői vendéglőben. Az utazásra vasúti kedvezményes jegyet kapnak a résztvevők, ha az iránt idején jelentkeznek. Közvetlen közelünkben lévén ezúttal ez a gazdgyűlés, kívánatos volna, ha ezen gazdáink minél tömegesebben vennének részt és ez iránt való szándékukat folyó hó 15-ig a vármegyei gazdasági egylet titkárnál bejelentének.

— **A bank-krucok fegyverletétele.** Amiről többször irtunk, szóról-szóra beigazoldott. Közöltük, hogy a király állásponjtától nem tágit: követeli a paktum végrehajtását és a koalíció föntartását. Ép ilyen megbihozható volt az az értesülésünk, hogy a korona tudni sem akar a függetlenségi kabinetról, az önálló bankról s hogy őszig nem hajlandó semmi változásra. Hirt adtunk arról is, hogy az uralkodó fölhivta Kossuthot, hogy pártját figyelmeztesse kötelezett ségére és arra, hogy férjen meg a ndrásyék kál. De ugyanekkor azt a nézetünköt sem titkoltuk el, hogy a bankfüggetlenségi, bármennyire üvöltének is, végül bele fognak nyugodni a császári akaratba s maguk többé nem fognak akarni semmit, nehogy ott kelljen hagyni a hatalom minden előnyét. Bizonyos volt, hogyha nem juthatnak maguk egyedül kormányra, végeztül beírják azzal amit kapnak. Ellenzébe semmi áron nem mennek, inkább tovább osztokodnak a gyűlöt hatvanhetesekkel a mame-lukóságban. Most aztán a szomorú kép valóra vált. A bank-vezérek, a leghangosabb és a legvadabbak pénteken reggel meglátogatták Kossuth Ferencet és tudatták vele behódolásukat, Justh, Holló és Bathányi, a nagy demagógok, akik az előző napon még kardéire akartak hányni mindenkit, aki nem esküdött a bankra, másnap reggel már a kereskedelmi miniszter kegyéért esdekelték. És Kossuth lágy szívű és nemeslelkű volt: megbocsátott a megtért bűnösöknek. Ezek után a függetlenségi párt harmadnapos intéző bizottsági ülése pénteken egészen simán folyt le. A bankosok beszüntették az ellentállást s végre győzött a bölcs belátás szava. A hét folyamán a békét még megpecsételi a függetlenségi

párt értekezlete, manifesztumot intéznek a nemzethez is, hogy ez is meghallja, mik voltak az okai a hadüznet mellőzésének. Bécsbe a fegyverletétel híret a bank-krucok által annyira gyűlöt Wekerle Sándor ügyvivő miniszterelnök viszi meg a királynak. Aztán az uralkodó nyugodt kedéllyel mehet fürdőzni Islibe s ott maradhat őszig; — szeptemberig itthon semmi sem fog történni? Szeptemberben azonban újra elülről kezdődik a — komédia.

— **Piacbojokott.** A piacról élő háztartásokra napról napra nyomasztóbb s szinte elviselhetetlen súlyiyal nehezéd drágaság, aminek legfőbb okát a konferendseiben lehet találni, különös elhatározásra birta néhány napja Arad városi piaci fogyasztó közönségét. Nagyon egyszerű dologra szánta el magát ez a közönség, hogy helyzetén könynyítsen: bojkottálta a piacot. Három napon át nem jelentek meg az aradi háziasszonyok a piacon és nem vasaroltak ott semmit. Kissé nehéz dolog ugyan az ilyesmit szigorúan betartani, de az aradiak betartották azzal az elszánttsággal, hogy — ha kell — tovább is bojkottálják a piacot. De három napnál többre nem volt szükség. Ennyi idő elég volt arra, hogy a kofarendszer ne usorázhassa ki tovább a polgári háztartásokat, melyek napnapra a piacról élnek és hogy a termelők is belássák, hogy élelmicikkeiket közvetlen a fogyasztónak kell méltányos aron eladniuk, ha egyáltalán el akarják adni. Ez a bojkott megszüntette Aradon a kofauralmat és létrehozta a termelő és fogyasztó közönség között való közvetlen üzleti viszonyt. Nem ártana erre Szentesen is kísérletet tenni, ha ugyan a mi társadalmunk egyáltalán képes arra, hogy csak három napig is összefogjon és összetartson valamely reá nézve fontos és hasznos ügyben.

— **Művészestély.** A Szentesen alakult műpártoló és műkedvelő estélyet, melyet a f. hó 19-re terveztek, el kellett halasztani egy nappal, folyó hó 20-ra. A halasztás kényserlősége azért állott elő, mert a nemzeti színháznak az estélyen résztvevő művész tagjai a színház folyó hó 19-ki utolsó előadásán, amikor az Ember tragédiája kerül színré, meg szerepet kaptak, tehát az nap nem lehetnek Szentesen. Folyó hó 20-án azonban már itt lesznek közöttünk, hogy művésztükben gyönyörködhesünk. A végleges megállapodás szerint rendezvesznek az estélyen: Ligeti Juliska és férje Dezső József, Pethes Imre és Rózsahegyi Kálmán színművészek, valamint Tarnay Alajos zongoraművész. Műsorukat a művészek a napokban küldik meg, amikor aztán a rendezőség az estélyre szóló szinlapot — miután névre szóló meghívók nem lesznek — azonnal kibocsátja. Az estélyen résztvevő műkedvelők is szorgalmasan készülnek, hogy méltóan illeszkedjenek bele a fényes keretbe és bizonyosak vagyunk benne, hogy helyüket a nemzeti színház művész erői mellett is derekasan meg fogják állani. Az estély iránt különben olyan széles körű az érdeklődés és a belépőjegyek előjegyzése olyan nagyarányú, hogy már ez is teljes biztosítékot nyújt a legényesebb sikerre. A rendezőség a helysarakat mérsékeltem emelte. Így nagypoholy ára 12 korona kispoholyé 9 korona, számozott ülőhely 3 korona, számozatlan ülőhely 2 korona, földszinti ülőhely 1 korona 20 fillér, diákjegy 1 korona, míg a karzati ülő és állóhelyek arai a szokott színházi srak, 60, illetve 40 fillér. Belépőjegyekre Kádár Árpád, a társaság titkára fogad el előjegyzéseket és aki jó helyhez akar jutni, helyesen teszi, ha erről mielőbb gondoskodik.

— **Rablótámadás.** Vakmerő rablótámadást intéztek a napokban Dudás Andor zentai nyugalmazott városi tanácsnok ellen,

aki Kamaráson, a Szeged közelében levő üdülőhelyen nyaral. Az öreg urat a kamarási és horgosi árnyas úton két suhanc megtámadta és leteperge a földre, hogy a pénztől megfoszassák. A megremült tanácsnok segítségért kiáltott, de erre támadói kendővel betömtek a száját és botokkal addig verték, míg el nem halgott. Vérsre verték a teteheten embert, aztán kirabolták és elfutottak, az úton hagyván vérbe-fagyva az eszméletét veszített embert, akire másnap bukkantak rá az azon menők. A horgosi rendőrség és csendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére. Kihallgatták az áldozat villájában és a közelnyaralókban levő cseléségeket, hogy nem láttak-e gyanús alakokat az úton ólálkodni. Kíűnt, hogy két legény már napok óta lesett az öreg úrra az úton, hol rendszeres sétáját szokta tartani. A legények személyleírása nyomán a csendőrség felkutatja a környéket és egy napi faradozás után sikerült is a rablótak Forró József és Kosa András 17—18 éves horgosi suhancok személyében elfogni. A legények tagadtak, mire a csendőrök szembesítették őket az agyban fekvő öreg úrral. Du dú s tanácsnok raimert a legényeknek támadóira, mire a csendőrök a két legényt a szegedi kir. ügyészség fogházába szállították be. Maga i Lajos vizsgalóiró kihallgatta a nagybeteg tanácsnokot a lakásán, aki elmondta, hogy a rablótámadás estefelé történt. Rendes sétáját tette a Kamarás melletti úton, ahol fényképfelvételeket csinált, mikor hírtelen előtte termett a két legény. Szó nélkül megragadták, letepertek a földre és botokkal addig verték, mig nem eszméletét veszítette. A rablók teljesen kifosztották áldozatukat, elvették tárcáját, melyben kisebb összegű pénz volt és értéktárgyait, sőt fotográfáló készülékét is. A zsákmányt azonban nem értekesíthették, mire a rendőrség elfogta őket. Az ügyészség rablás és súlyos testi sértés bűntette miatt indítja meg a két fiatal gonosztevő ellen az eljárást.

— **Gyermekek színi-előadása.** Az izraelita tanítók délvideki kerülete ez évben Szentesen tartja a szokásos évi gyűlését, mely alkalommal az itteni tanítótestület látja vendégül a vidékről jövő pályatársakat. E vendégség költségeinek fedezése javára a tanítók, növendékeikkel a f. hó 27-én gyermek színi-előadást rendeznek a színházban, mely alkalommal az apró műkedvelők három egy felvonásos kis színdarabot fognak előadni. A kis művészek már szorgalmasan készülnek az előadásra, melynek műsorát legközelebb adják ki, mely bizonyára sok gyönyörűséget szerez majd a szülőknék és gyermekbarátoknak.

— **Az alkoholizmus ellen.** Andrásy Gyula gróf belügyminiszter az alábbi üdvös körrendeletet küldte a törvényhatóságokhoz: A tudomány és a tapasztalat bizonyága szerint a szesz italok élvezete szamantal betegségnek, bűnnek és végtelen nyomornak okozója. Karos befolyása nemcsak az egyesekre hanem a családi életre is kiterjed, örökéletkenyemzedékre. Számos adat bizonyítja, hogy a nép anyagi és erkölcsi züllése, testi és lelki elcsatnyulása főképpen a szesz italok élvezetének tulajdonítható. A nép egészséges fejlődése, szellemi és gazdasági haladása érdekében tehát fölötté kívánatos, hogy az alkoholizmus ellen indított küzdelemben minden tényező tevékeny részt vegyen. Az alkoholelles mozgalom története bizonyítja, hogy első sorban a társadalmat illeti ebben a kulturmozgalomban fontos szerep. Társadalmi úton kell a népet felvilágosítani a szesz italok káros hatásairól, a társadalom feladata megszüntetni az ivási szokásokat és szervezni az alkoholelles mozgalmat. Ennek a célnak szolgálataiban áll a Náray-Szabó Sándor dr. miniszteri tanácsos elnökele alatt működő Alkoholelles egyesületek Országos Ligája, amely egyesület feladatául tűzte ki a társadalmi alkoholelles mozgalom egyöntetű szervezését és

vezetését, a meglévő egyesületek támogatását s újabbak létesítését. Kivánatosnak tartván, hogy ezen egyesület minél szélesebb körben tudjon eredményesen működni, felhívom (címet), hogy nevezett egyesület minden rendelkezésére álló eszközeit támogassa, továbbá hasson oda, hogy a törvényhatósága területén működő humanisztikus és egyéb társadalmi egyesületek, de különösen a hivatalos orvosok figyelme a Ligára és az általa szolgált nemcs célokra kellő súlylyal telhivassék.

— **Gyermekmajális.** Az evangélikus egyház elemi iskolájának növendékeit folyó hó 11 én vonultak ki, zaslódiszszel, vidám zenezővel, tanítójuk vezetésével, a túl a kurcai népkertbe majálisozni. Kicsit csepergős volt az idő, de ez nem lohasztatta le a kedvet s a gyermekek játszadozva, énekelve, szavalva töltötték el, a körükj gyülekezett szülék és jóbarátok tارساسágában a délutánt. A módosabb szülék hozza még annyi nyálánkságot, gyümölcsöt küldtek ki, hogy bőven juttak a jóból a szegényebb sorsu gyermekeknek is, akiket megvendégeltek.

— **Drága a Kenyér.** Egy kiváló köz gazdasági szaktekinéltly írja a következőket: A kenyérliszt ma hallatlanul drága, 40 fillér kilogrammonként. Ilyen magas árról emberemlékezet óta nem tudunk. Mintha a közép-ország s a még annál is szegényebb nép teljes tönkretetésére célzatosan eszelték volna ezt így ki azok a körök, melyek a búza árát irányítják. Pedig ezen a szomorú és már-már türehtelen helyzetben könnyen segíthetne az állam, a nélkül, hogy a kincstár kárt szenvedne vele. Az agráriusok, a nagybirtokosok se húznak rövidbebet. Csak sziv kell hozzá, hogy a sokat emlegetett „s a n y a r g a t o t t n é p”-et már egyszer igazán fölkaroljuk s frazis-özön helyett cselekedjünk is az érdekében valamit. Föltűnő és megjegyezni való, hogy a minisztériumban, jobban mondvá a betolyósas nagybirtokosok közt, ha vam-felfüggesztésről van szó, a országnak nagy kára lenne, mert a sok gabona vam-jövedelemről elesnék. Hát ez nem így áll, sőt óriási tevedés van benne. Nem igaz, mert a kincstárnak eddig sem volt a búza után valami vam-bevétele egyszerűen azért, mert n e m h o z t a k b e s o k b u z á t a z o r s z á g b a. Szívesen hoznánk, hogy hozatnának a gabonával kereskedők, de nem teszik, mert a búza behozatala, a magas vam hozzászámításával többé kerül, mintha azt itthon vennék meg. Nincs más segítség, mint az, hogy meg kell a v á m s o r o m p ó t n y i t n i l e g a l á b b n y o l c h é t r e, rendeleti úton, vagy valamely paragrafus alapján. A dolgot megkönnyíti, hogy abba az osztrákok is szívesen bele egyeznek. Akkor aztán majd lemegy a búza ára és olcsóbb lesz a kenyér. Hogy a vamsorompó megnyitása révén a nagygazdákat se érje semmi károsodás, azon könnyen segíthetnek azzal ha új búzájukat eladják most, a mai hallatlanul nagy árak mellett. Aztán jöhet be idegen búza a jövő terméig akármennyi. Mert ne feledjük, hogy a mai tehnikailag csinált horribilis árak csak számok ám, melyeket a budapesti malom-igazgatók egy éjjelen kifundálnak s más napra kelve, azt vesszük észre, hogy álo m volt az egész s talán nem is volt a szép ár igaz, mert azt a következő huszonegy órában ismét lerántják mesterségesen ugyanazok, akik fölemelték.

— **Dedősök majálisa.** A központi ovoda apró látogatói, folyó hó 14-én, hétfőn délután 3 órákor kimennek majálisozni a túl a

kurcai népkertbe. A kicsinyek ezen örömnapiján szívesen látja kint vendégül a szülék és gyermekbarátokat a központi ovoda óvónője.

— **Italmérsi illeték-felszólamlás.** A szegedi kir. pénzügyigazgatóságnak a szentesi pénzügyörséghez intézett rendelete értelmében a Csongrádvármegye területére az 1909. 1910. 1911. évekre alakított italmérsi illeték-felszólamlási bizottság, az italmérsi illetéknek első fokon történt megállapítása ellen törvényes határidőben benyújtott föllebezések elbirálását a folyó hó 23-án és a következő napokon, mindenkor délelőtt 8 órákor kezdődően ejti meg Szentesen a vármegyei háznál. Felhívjuk erre az érdekeltek figyelmét azzal, hogy föllebezésük tárgyaláson személyesen jelenjenek meg, vagy gondoskodjanak arról, hogy érdekeik képviseletével valakit megbizzanak, miután a személyes megjelenés — ha szabályszerűen meghatalmaznak valakit képviseletükre — nem okvetlenül szükséges.

— **Iskolai értesítés.** A szentesi állami főgimnázium évvégi osztályvizsgálatai e hó 16, 17, 18 és 19-én tartatnak s délelőtt 8, délután 2 órákor kezdődnek. Délelőtt az I. A., II, III, és IV, délután az I. B., V, VI, és VII. osztály vizáig lesznek. E hó 19-én d. e. a rendkívüli tantárgyak, u. m. gyorsíras, francia, egészségtan és ének vizáig lesznek. E hó 14 és 15 én még rendes tanítás, 13, 14 és 15-én, magánvizáiglatok 29-én d. e. 9 órákor pedig az iskolai évet befejező ünnepély lesz s így a jelzett vizáiglatokra, mint a záró ünnepélyre az érdekelte szülöknek szívesen meghívja az igazgatóság.

— **Vásár a közelben.** A közeli Szarvason az ideí nyári országos vásár folyó hó 18-án kezdődik a szarvasmarha-, sertés- és juhvásárral, folyó hó 19-én a lovásár, folyó hó 20-án pedig a kirakodó áruvásár lesz. A jószágvásárra, vézsmentes helyekről mindenféle labásjószág szabadon fölhaltható.

Felelős szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kiadótulajdonos: »Szentes és Vidéke» könyvnyomda.

Szentes város katonaugyvezetőjétől.
1018[kü]. 1909. szám.

Katonák szabadságolása.

Értesitem azokat a szülök, akik mezőgazdasággal foglalkoznak s akik nek tényleges szolgálatban álló katoná fiaik vannak, hogy a katonák a gabona és takarmány-, a szőlőmivélés-, a szüret- és kukoricatörés munkálatainak idejére 3 heti szabadságot kaphatnak, ha ezt a szabadságot az illető katona a csapatparancsnokánál személyes kihallgatáson (rapporton) kéri;

Felhívom a szülök, hogy katoná fiaikat erről értesítsék, s további tájékoztatásért forduljanak hivatalomhoz.

Szentes e n, 1909. évi jún. hó 12-én

Bugyi Antal főjegyző,
katonaugyvezető.

Egy kis szatocs-üzlet házzal együtt, melyhez szép gyümölcsös és szőlős kert van kevező, fizetési feltételek mellett eladó. — Iparosnak vagy magánosoknak szép jövedelmet biztosít.

574. 1909. vhtó. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 419. számú végzése következtében dr. Purjesz János ügyvéd által képviselt Szabics Lászlóné Pete Franciska szentesi lakos javára 380 K. s jár. erejéig 1909. évi május hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1858 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m. búzavetések, lovak, vetőgép, szecsavágó és másféle tárgyak nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbírószág 1909-ik évi fenti számú végzése folytán 380 korona tőkekövetelés, ennek 1908. évi július hó 21. napjától járó 5 százalék kamatai, egyharmad százalék váltódíj és eddig összesen 144 kor. 94 fillérben bíróság mar megállapított költségek erejéig, szentesi al-sörét 17. számú tanyán leendő megtartására 1909. évi június hó 19-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Szentesen, 1909. évi június hó 4 napján.

Végh Sándor

kir. jbir. végrehajtó.

!! A magyar újságírás szenzációi !!

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja. A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kerlelhetetlen szószólója.

Főszerkesztő: Felőlős szerkesztő:
Braun Sándor Hacsak Géza

Naponkint 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A nap előfizetési ára:

Egész évre 46.— K || Negyedévre 4.— K
Félévre . . 8.— K || Egy hónapra 1 40 K

FIDIBUSZ

A legkitünőbb magyar elclap!

Páratlan népszerűség!

Rímek szöveg! Pompás képek!

Mesésen olcsó!

Egy szám: 6 krajcár.

A Fidibusz előfizetési ára:

Egész évre 5.— K || Negyedévre 1.50 K
Félévre . . 3.— K || Egy hónapra .50 K

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Rökk Szilárd-u. 9.

HÖLGYEK
részére nélkülözhetetlen
Legjobb SZÉPÍTŐSZER a
B. 5-1
FÖLDES-féle MARGIT CRÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrátkát, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdit és fiatalít. ÁRA: kistégely 1 kor., nagy tégely 2 kor.

Kiváló tolett-cikkok: Margit-hőlgypor (3 színben) 1 kor. 20 fillér.
Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcviz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beklüdeése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszerész ARAD.
Főraktár Szentesen: ifj. Várady Lajos,
Sámuel Béla, Metzger Károly, és
Vecsery Miklós gyógyszer-térára'ban.

Páratlan és csodás hatású

Óvatosan használni!

„SZENTES és VIDEKE“

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
KOSSUTH-ÚTCA (GÖRÖG-UDVAR.)
ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET
VALAMINT NYILTTERI KOZLEMÉNYEKET A LEG-
JUTÁNYOSABBAN SZAMIT FEL.

Menyegzői

és

Báli meghívók, Fáncrendek

Diszokmányok

Könyvek, Folyóiratok,

Szalag-aranyozás

Diszmunkák több színnyomásban és

Gyászjelentések

Gyászszegélyű névjegyek

Izlésesen, olcsón és gyorsan készülnek.

ÓVSZEREK:

Valódi francia és amerikai gyártmány!

Orrosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

Óvakodjunk silány utánzatoktól

GUMMI! Eredeti csomagolásban.

Árak:

- 12 drb. finom minőség K 2-4
- 12 » francia gyártm K 6-10
- 12 » ered. amerikai K 10-12
- Capot american (rövid) K 4-6
- Hálóbólrag 12 drb. finom K. 6-10
- „ON PLUS ULTRA“ K 6-10

Mintagyűjtemény célszerű összeállításban 12 drb. K. 5.-, 25 drb. K 8.-.

Női óvszer »PESARIUM OCLUSIVUM« K 3-5

Sérvkötő valódi angol acélrugóval K. 7-10. Cs. és kir. szab. Keleti-féle pneumatikus pe-lottával egy oldal K. 12.-, két oldal K. 24.-.

Suspensor (heretartó) darabja K 1-2,40

Havibaj-kötő darabja K. 5-11.

Haskötő darabja K. 7-24. Gummi görcsér-harisnya darabja K 3-12 Irrigator teljesben felszerelve, darabja K 5-9.

UJ! »AUTO VAGINAL SPRAY« **UJ!**

legmegbízhatóbb női óvszer K. 15 Szétküldés titoktartás mellett, 20 koronán felüli rendelésnél 20% árkedvezmény. Képes árjegyzék I. 1-13 ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárúk és betegápolási cikkek gyára.

Budapest, IV., Koronaherceg-útca 17.

Három fontos cikk
valamennyi kartellen kívül
Klár szén, mész és műtrágya Klár

Szén

belföldi, porosz és karwini szén, debreceni, kassai és miskolci légszesz koks, ostrani, karwini és zabrzei bányakoks, kovácsszén.

Mész

biharmegyei, élesdi, révi, hernádvölgyi, fával égetett, darabos, kőmentes igen szapora mész.

Műtrágya

ásványi és csontliszt, Superfosfát, debreceni szárított fekáli, kiváló hatású legolcsóbb légenytrágya szőlő, dohány, répa tengeri, csalamádé, pillangósok alá.

KLÁR ANDOR CÉG

bank- és áruüzlet, műszaki iroda.

Távirat: **DEBRECEN** Telefon: 445.
Klár Andor

Pénz Klár

Bank osztály

Törlesztéses kölcsönök, parcellázás, Financirozások.

Műszaki osztály:

Motorok, gépek, teljes gyári berendezések. 26-2

Műszaki cikkek. Olaj. Nyersolaj.

Kedvező fizetési feltételek! Pontos, előzékeny kiszolgálás.

EGY ÓRA alatt

elveszi a láb kellemetlen szagát és megszünteti a

libizzadást

HEGEDŰS

félc

„**lábviz**“!!

Ára 2 korona.

Kapható mindenütt.

Megrendelhető a készítőnél: Hegedűs Béla gyógyszerész, Budapest, Mátyás tér 14. vagy Török József gyógyszer-tárban, Budapest, VI. ker. Király-útca 12. sz.

TANULÓNAK

felvétetik Mester János könyvnyomdájába egy ügyes fiú, aki legalább 2 gimnáziumi osztályt végzett. Bővebbet e lap kiadóhivatalában, vagy Mester János nyomdatulajdonosnál, Hátszeg (Erdély).

2896/1909.

Hirdetmény.

Szentes város tulajdonát képező tiszaparti suhás terület 7 parcellára osztva, az 1909. évi július 1-től 1915. március 31-ig terjedő 6 évre, tisztán csak suha termelésre az 1909. évi július hó 20-án a helyszínén tartandó

nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adatni; az árverés délelőtt 8 órakor a szegvári határnál kezdődik.

Részletes feltételek a gazdasági tanácsnoknál megtekinthetők.

Kelt, Szentes város tanácsának 1909-ik évi május hó 27-én tartott üléséből.

Dr. Mátéffy
polgármester.

3V1

Gleichenberg gyógyhely

Stájerország.

Klimatikus gyógyhely.

Nyári üdülőhely

Gyógyjavallatok: a légzőszervek összes katarrusai, izzadámyok és göbcesedések, tuberkulózis (csak kezdő stádiumban, vagy régiek, meghatároltak), tüdőemfizéma asztma, artérioskleroze, sziv-billentyű-hibák, skrofula, hólyagkatarus, köszvény és reuma, női betegségek, idegbajok, lábadozó betegek részére. Tökéletes gyógyeszközök mindezen esetekre.

Világhírű gyógyforrások

Idény: május 15-től szeptember 30-ig
Prospesztust küld és minden felvilágosítást megad

10-5

a fürdőigazgatóság.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYER!

Magyar ásványvíz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-útea 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorjaj ellen
Borszéki Főkút, kőszvény ellen — az
ásványvízek királya
Borszéki Kossuth, vérzegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyvíz —
Baross, vesejaj ellen

Borhegyi, hughyjajtó — — — —
Boholti, üdítő víz — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — —
Felsőrákosi Mária, légesóhurát ellen — — — —
Hargitaligeti, üdítő ital — — — —

Horgász, étvágygerjesztő — — — —
Kásonfőkút (Salutaris) jód és lithium
tartalmú
Répáti, égvényes ásványvíz — — — —
Szekely-Selters, idült gyomorjajokk ellen
Sztójka, cukorbetegség ellen — — — —

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

20—7

Főraktáros: EISLER LAJOS.

ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiválóan jó eredményeivel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbalajknál, kőszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegség egoknél.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötte a megfelelő és itt megtalálható kiegészítő gyógyszerközökkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézetű kezelés, masszázs, svédorna, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidőnek fele fizetendő, lakosok 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szén-savdús, égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, hánál is használható és üdítő kellemes íval tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székely-udvari hely Előpatak, de kapható a legjobb városban és nagyobb kereskedésben. 6—1

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a **Weisz-udvarban** (Kossuth-útea)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk friss töltesü palack és hordós-söröket.

Tisztelettel:

Dréher Antal

részv. társ. Kőbányai
sörfőzdéinek képviselöte.

15

Szentes város polgármesterétől.

2622/1909. szám.

Felhívás.

Felhívom mindazon birtokosokat, kik birtokaikat az 1883. évi XX. t. c. alapján a haszonbérbe adandó vadászterületekből kivételezni óhajtják, hogy ezen szándékukat a polgármesteri hivatalban folyó évi június hó 30-ig irásban jelentsék be.

Szentes, 1909. évi április hó 23

Dr. Mátéffy
polgármester.

5

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.
Átal- és legújabb típusú gőz- és villamos járművek.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, jégtánc-cséplőgépek, löher-cséplők,
tűzfűtő-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, szarvatógépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
szorozók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
csúszkák, 2- és 3-vasú ekák és minden
egyéb gazdasági gépek.

Legnagyobb kitüntetés

„Grand Prix“ St. Louis 1904.

Globus
Fém tisztítókivonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fém tisztítószer.

Legnagyobb kitüntetés

„Arany államérem“ Nürnberg 1906. 5—1

Eladó czimbalom.

Egy négy oktávás re-nek kiállít-
tású (pedálós) czimbalom eladó. Tu-
dakozódni ez íráit a kiadóhivatalban.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótléka

egy régióknak bizonyult házi szer, mely
már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító
szerek között bizonyult közszerként,
osznál és megkülönböztetésül, bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisít-
ványok miatt bevásárláskor óvatosak
legyünk és csak olyan üveget fogad-
junk el, mely a „Horgony“ védjegyével
és a Richter cégjegyzéssel ellátott do-
bába van csomagolva. Ára üvegekben
K—80, K 1.40 és K 2.—és úgyszólván
minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Budapest, József gyógy-
szerésznél. Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára
az „Arany oroslánhoz“
Prágában, Elisabethstrasse 5. ny.
Mindennapi szétküldés.

Kiadó föld.

Özv. Rác Ferenczné nagytökei
és veresegyházai földjei több évekre
haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a
tulajdonossal a Petőfi-szálló mellett levő
házánál.

3—1